

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧИХ І
КРИМІНАЛІСТІВ
Кафедра криміналістичної техніки**

**Програма
спеціального курсу
“Науково-дослідна фотографія”**

Освітньо-кваліфікаційний рівень „Бакалавр”
Галузь знань 0304 „Право”
Напрямок підготовки 6.030402 “Правознавство”
Спеціалізація “Техніко-криміналістичне забезпечення
слідчих дій і оперативно-розшукових заходів”

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з навчальної та методичної
роботи КНУВС
В.Д.Сущенко
30.01.2009

Програма
спеціального курсу “Науково-дослідна фотографія”

Освітньо-кваліфікаційний рівень „Бакалавр”
Галузь знань 0304 „Право”
Напрямок підготовки 6.030402 “Правознавство”
Спеціалізація “Техніко-криміналістичне забезпечення
слідчих дій і оперативно-розшукових заходів”

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ

Програма зі спецкурсу „Науково-дослідна фотографія” є навчальною програмою для курсантів освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” Навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ України, які здобувають вищу освіту.

Навчальна програма розроблена на підставі Базової програми з Криміналістики.

Науково-дослідна фотографія – це система наукових положень, а також розроблених на її основі фотографічних засобів та методів, які використовуються при збиранні і дослідженні судових доказів для розслідування та запобігання злочинів.

Науково-дослідна фотографія являє собою універсальний засіб фіксації та дослідження доказів у експертній практиці. Значення науково-дослідної фотографії визначається перш за все тим, що її вміле застосування сприяє всебічному, об’єктивному та повному дослідженню речових доказів. У зв’язку з цим оволодіння методикою застосування науково-дослідної фотографії в судовій експертизі має важливе значення.

На заняттях зі спеціального курсу “Науково-дослідна фотографія” є обов’язковими звертання до сучасних потреб експертної практики, передового досвіду вітчизняних та зарубіжних експертів-криміналістів у контексті Конституції України, Закону України “Про судову експертизу”.

Отже, спеціальний курс “Науково-дослідна фотографія” спрямований на:

- формування теоретичних знань з наукових основ, правових, методологічних та організаційних засад криміналістичної фотографії;
- розвиток практичних навичок та умінь курсантів у володінні методиками криміналістичної фотографії;
- формування та засвоєння базового словникового запасу у курсантів з проблем криміналістичної фотографії;
- засвоєння основних положень застосування техніко-криміналістичних засобів криміналістичної фотографії при проведенні експертних досліджень;
- виявлення та систематизацію актуальних потреб експертної практики завдяки застосуванню ефективних і раціональних, універсальних і гнучких технологій навчання, що впливають на науково-дослідні процедури;
- збереження загального виду речових доказів та їх упаковки;
- виявлення та фіксацію об’єктів дослідження, які погано видно;
- отримання матеріалу для проведення порівняльного дослідження об’єктів криміналістичної експертизи;
- ілюстрація в наочній формі висновків, отриманих експертом при проведенні досліджень.

Весь спеціальний курс “Науково-дослідної фотографії” будується на основі єдності аудиторної та позааудиторної самостійної роботи курсантів з поступовим введенням різних форм індивідуальної роботи і обов’язковим

Навчальне видання

Кобилянський Олег Леонідович

Кофанов Андрій Віталійович

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ФОТОГРАФІЯ

Програма спеціального курсу
для курсантів відомчих вищих
закладів юридичної освіти

Серію започатковано 2000 року А.В. Кофановим

Підписано до друку __. __.2009. Формат 60×84/16 Папір друкарський.
Друк офсетний. Умовно друкованих аркушів 0,9. Замовлення 53 с.

Тираж 500 прим.

Ціна договірна.

КНУВС

ПОГОДЖЕННЯ

навчальної програми спеціального курсу „Науково-дослідна фотографія” підготовки фахівців для експертних підрозділів освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр”, галузь знань „Право” (0304) за напрямом підготовки „Правознавство” (6.030402)

ПОГОДЖЕНО

Департамент освіти та науки
МВС України

_____ 2009

ПОГОДЖЕНО

Державний науково-дослідний
Експертно-криміналістичний
Центр МВС України

_____ 2009

СХВАЛЕНО

Науковою радою
МВС України

_____ 2009

СХВАЛЕНО

Семінаром-нарадою КНУВС
„Організаційно-методичне
забезпечення підготовки
фахівців для експертних
підрозділів МВС України”

_____ 2009

контролем з боку викладача за її ефективністю. Аудиторні заняття проводяться в межах затвердженої сітки годин у формі лекцій, семінарських та практичних занять. Зміст самостійної роботи визначається тематичним планом, складеним згідно з програмою, методичними матеріалами та завданнями викладачів.

Перевірка засвоєних знань, рівня сформованості навичок та умінь курсантів зі спецкурсу відбувається у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться після засвоєння окремих тем у вигляді тестових завдань. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, на який виносяться два теоретичних питання і одне практичне завдання для перевірки сформованості навичок та умінь курсантів.

Програмою передбачено згідно з навчальним планом 54 години, з них: лекційних – 8 годин, практичних – 20 години, самостійна робота – 12, індивідуальна робота – 14 годин.

В результаті засвоєння матеріалу спеціального курсу “Науково-дослідної фотографії” курсанти повинні оволодіти певним обсягом знань та умінь, а саме:

ЗНАТИ

- поняття науково-дослідної фотографії;
- завдання, які вирішує фотографія при виконанні судових експертиз;
- методи дослідної фотографії;
- основні правила планової зйомки;
- визначення дійсних розмірів об’єктів за плановою зйомкою;
- особливості фотографування різних видів речових доказів;
- методику фотографування криміналістичних об’єктів у невидимій ділянці спектру;
- особливості фотографування об’ємних слідів;

УМІТИ

- оперувати основними положеннями та поняттями загальної фотографії;
- правильно використовувати фотографічну апаратуру для зйомки об’єктів дослідження;
- отримувати зображення об’єктів за допомогою засобів цифрової фіксації;
- редагувати цифрові зображення на персональному комп’ютері за допомогою програмних засобів – графічних редакторів;
- оформлювати отримані зображення з обов’язковим збереженням архівних копій.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ „МЕТОДИ І ЗАСОБИ ДОСЛІДНОЇ ФОТОГРАФІЇ”

Тема 1. Теоретичні положення науково-дослідної фотографії

Історія виникнення, розвитку та становлення судової фотографії.

Наукові, правові та загальнотеоретичні положення науково-дослідної фотографії.

Науково-дослідна фотографія як система наукових положень і розроблених на їх основі фотографічних засобів та методів, що використовуються при збиранні та дослідженні доказів з метою встановлення істини при розслідуванні справ, викритті злочинців та попередженні злочинів.

Зв'язок науково-дослідної фотографії з криміналістикою, загальною фотографією, фізикою, хімією та іншими природничими і технічними науками.

Використання науково-дослідної фотографії у експертно-криміналістичній практиці і з метою оперативного та доекспертного вивчення окремих криміналістичних об'єктів.

Значення науково-дослідної фотографії при проведенні судових експертиз і завдання, які вона повинна вирішувати для оформлення висновку експерта.

Фіксація умов початкового етапу роботи експерта. Фіксація усіх стадій змін об'єкту. Фіксація проведення експериментів. Фіксація результатів дії приладів. Фіксація проведення експертом порівнянь об'єктів та слідів.

Інформаційне значення фотознімків об'єктів криміналістичних експертиз. Фотографія як засіб отримання порівняльних матеріалів для дослідження. Способи отримання одномасштабних знімків. Методи дослідної фотозйомки (мікроскопічний, кольоророздільний, контрастуючий). Методи фотозйомки у невидимих променях (інфрачервоних, ультрафіолетових, рентгенівських тощо). Використання спеціальних світлофільтрів.

Тема 2. Методика фотозйомки загального виду об'єктів криміналістичного дослідження

Отримання фотографічного зображення об'єкту, що надійшов для експертного дослідження, з максимально точною передачею його розмірів, форм, конструктивних особливостей та інших притаманних йому ознак.

Вибір ракурсу зйомки, що має значення при фотозйомці об'єкту в цілому, його форми та розміру окремих елементів. Вибір масштабу зйомки (макро- та мікрозйомка). Метод великомасштабної зйомки. Вибір негативного матеріалу. Розпізнання фотографічних матеріалів по спектральній світлочутливості, коефіцієнту контрастності та іншим фототехнічним характеристикам.

Вибір фону та освітлення при фотографуванні. Метод репродукційної зйомки. Фотографування документів, що мають багатоколірну основу.

Основні правила планової зйомки. Визначення справжніх розмірів об'єкта за плановою зйомкою.

Сучасні досягнення науки і техніки у галузі фотографічних процесів

X.629.4 Програма зі спецкурсу “Криміналістична фотографія та відеозапис” обговорена на засіданні кафедри криміналістичної техніки та схвалена Вченою радою навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ. Протокол № 4 від 29.12.2008

Укладачі:

Кобилянський О.Л. – доцент кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, к.ю.н.

Кофанов А.В. – начальник кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, к.ю.н.

Рецензенти:

Біленчук П.Д. – професор кафедри досудового розслідування ННПСК, к.ю.н., доцент (Київський національний університет внутрішніх справ).

Абраков М.В. – заступник начальника відділу криміналістичних досліджень Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, капітан міліції (ГУ МВС в м. Києві).

Кобилянський О.Л., Кофанов А.В.

К 552 Науково-дослідна фотографія: Програма спеціального курсу для курсантів відомчих вищих закладів юридичної освіти / Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. – Київ: КНУВС, 2009. – 19 с.

Програма спеціального курсу відображає наукові, правові та загальнотеоретичні положення науково-дослідної фотографії. Особливості використання її при проведенні експертних досліджень.

Розрахована на слухачів, курсантів, студентів, ад'юнктів, аспірантів, науково-педагогічний склад навчальних закладів юридичного профілю, працівників правоохоронних органів та судово-експертних установ.

X.629.4

© Кобилянський О.Л., Кофанов А.В.

© Київський національний університет внутрішніх справ, 2009

ЗМІСТ

1. АНОТАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ	2
2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СПЕЦІАЛЬНОГО КУРСУ	4
Тема 1. Теоретичні положення науково-дослідної фотографії.....	4
Тема 2. Методика фотозйомки загального виду об'єктів криміналістичного дослідження.....	4
Тема 3. Особливості фотографування слідів пальців рук.....	5
Тема 4. Використання фотографічних методів для Фотографування слідів трасологічного походження.....	5
Тема 5. Правила фотографування вогнепальної зброї, куль, гільз, а також слідів пострілу на перешкодах.....	6
Тема 6. Використання фотографічних методів дослідження в техніко-криміналістичній експертизі документів.....	6
3. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ	6
4. САМОСТІЙНА РОБОТА	8
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	8
Додаток. Орієнтовний тематичний план із спеціального курсу “Науково-дослідна фотографія”.....	15

(цифрові фотоапарати, відеокамери, високоякісні фотонабірні автомати тощо). Стадії використання цифрової техніки при проведенні фотозйомки об'єктів науково-дослідної фотографії:

- фіксація об'єктів за допомогою цифрового пристрою вводу (цифрового фотоапарату);
- редагування зображень на персональному комп'ютері за допомогою програмних засобів – графічних редакторів;
- оформлення отриманих зображень з обов'язковим збереженням архівних копій.

Тема 3. Особливості фотографування слідів пальців рук

Основні прийоми фотографування слідів пальців рук (фотографування на місці події та у лабораторних умовах). Особливості фотографування при фіксації слідів рук на місці їх виявлення і виконанні криміналістичних експертиз. Застосування при фотографуванні слідів рук подовжувальних кілець, штативу, додаткових джерел світла, світлофільтрів. Фотографування слабовидимих слідів рук на прозорих предметах. Фотографування слідів рук на опуклих та увігнутих, дзеркальних, нікельованих та полірованих поверхнях об'єктів. Особливості фотографування слідів рук на предметах з заледенілою поверхнею.

Складні випадки фотографування слідів пальців рук.

Фотографування безколірних слідів пальців рук. Фотографування слідів пальців рук на блискучих (плоских) поверхнях. Фотографування слідів пальців рук способом “бігаючий блік” (використання люмінесцентних ламп типу ДС-15 або ДС-20). Фотографування слідів пальців рук із використанням опаківаного освітлення (сліди пальців рук залишені на пластмасі, заміннику шкіри, хлорвініловій плівці тощо). Фотографування слідів пальців рук методом темного поля (освітлення сліду освітлювачем ОІ-19 під кутом 15-20° до осі об'єктиву /кут падіння світла/, застосування макро- та мікрозйомки – прилад ФМН-2). Фотографування слідів пальців рук із застосуванням дзеркала у випадку, якщо сліди пальців рук залишені на блискучих поверхнях (скло, фарфор, метал, тверді жири та різні пластичні маси тощо). Фотографування безколірних та маловидимих потовжених слідів пальців рук на нерівних прозорих поверхнях (склянки, пляшки із прозорого світло-зеленого та зеленого скла, скляні банки, різноманітні флакони тощо). Фотографування безколірних слідів пальців рук на багатоколірних поверхнях за допомогою флуоресціюючих та фосфоресціюючих речовин (документи з типографським друком або ілюстрації, об'єкти з рельєфною поверхнею, при освітленні яких з'являються тіні, що заважають фотографуванню, тощо). Застосування контактного методу фотографування при виявленні слідів пальців рук на грошах, облігаціях, акредитивах тощо.

Тема 4. Використання фотографічних методів для фотографування слідів трасологічного походження

Фотографування слідів зламу та інструментів на місці події (вирішення питання про необхідність застосування спеціальних методів). Застосування

фотозйомки (метричної, стереофотографічної, панорамної) для фіксації місцезнаходження пошкодженої перешкоди, розташування її частин та деталей. Використання вимірювальних приладів, освітлювальних приладів тощо. Вибір освітлення для фотографування слідів трасологічного походження.

Фотографування слідів зламу та інструментів при виконанні трасологічних експертиз: встановлення роду слідоутворюючого об'єкта; ідентифікація слідоутворюючого об'єкта; встановлення цілого за частинами слідів обробки поверхні розділеного об'єкта; встановлення цілого за частинами на підставі ознак, що виникли у процесі експлуатації об'єкта. Особливості фотографування заглиблених слідів. Фотографування речових доказів за правилами масштабної та мікрозйомки.

Основні фотометричні і просторові особливості слідів знарядь зламу та інструментів.

Тема 5. Правила фотографування вогнепальної зброї, куль, гільз, а також слідів пострілу на перешкодах

Фотографування вогнепальної зброї для вирішення широкого кола завдань ідентифікаційного та неідентифікаційного характеру, пов'язаних із дослідженням вогнепальної зброї і боеприпасів, слідів пострілу в самій зброї та на уражених об'єктах, на обличчі особи, що застосовувала зброю.

Використання візуальних, макроскопічних, мікроскопічних і фотографічних методів, профілювання, експерименту, моделювання та реконструкції.

Відмінності, що виявляються при ототожненні вогнепальної зброї за слідами на стріляних кулях, шроті, картечі та гільзах.

Фотографування вогнепальної зброї, куль, гільз, набоїв, шроту, картечі та піжів на місці події.

Фотографування вогнепальної зброї та її маркірувальних позначок. Особливості фотографування слідів зброї на кулях та гільзах після експериментального пострілу.

Використання фотографічного приладу “Уларус”, мікроскопів типу МБС-9, МБС-10 з мікрофотоприставкою (МФП), різноманітних освітлювачів, тощо.

Особливості фотографування слідів вогнепальної зброї на перешкодах.

Фотографування об'єктів при проведенні судово-балістичних експертиз та досліджень.

Фотографування слідів зацепу, викидача, відбивача, патронника, тощо.

Тема 6. Використання фотографічних методів дослідження в техніко-криміналістичній експертизі документів

Фотографування підробки підписів (використання електронно-оптичного перетворювача та інфрачервоних променів, різноманітних типів світлофільтрів \КС-17, КС-18, КС-19\). Зйомка слідів підробки підписів за допомогою інфрачервоних наскісних променів та наскісного направленою вузького пучка світла. Фотографування рельєфних штрихів. Виявлення ознак

Додаток Орієнтований тематичний план спеціального курсу “Науково-дослідна фотографія”

№ з/п	Найменування розділів і тем	Всього годин	Всього з викладачем	Лекції	Практичні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1.	Тема 1. Теоретичні положення науково-дослідної фотографії.	2	-	-	-	-	2
2.	Тема 2. Методика фотозйомки загального виду об'єктів криміналістичного дослідження.	8	4	-	4	2	2
3.	Тема 3. Особливості фотографування слідів пальців рук.	12	6	2	4	4	2
4.	Тема 4. Використання фотографічних методів для фотографування слідів трасологічного походження	10	6	2	4	2	2
5.	Тема 5. Правила фотографування вогнепальної зброї, куль, гільз, а також слідів пострілу на перешкодах.	10	6	2	4	2	2
6.	Тема 6. Використання фотографічних методів дослідження в техніко-криміналістичній експертизі документів.	12	6	2	4	4	2
	Загальна кількість годин:	54	28	8	20	14	12

- Самуилович Белкин (авт.-сост.) – М. : БЕК, 1997. – 342с.
105. Белкин Р. С. Криминалистика: Учебный словарь-справочник. – М.: Юристъ, 1999. – 268с. – (Institutiones). – ISBN 5-7975-0230-5.
106. Краткий фотографический словарь / Под общ. ред. А.А. Лапури и В.И. Шеберстова. – М.: Искусство, 1956. – 386 с.
107. Энциклопедия судебной экспертизы / Под ред. Аверьяновой Т.В. – М.: Юристъ, 1999. – 552 с.
108. Фотокинотехника: Энциклопедия / Гл. ред. Е.А. Иофис. – М.: Советская энциклопедия, 1981.– 417 с.
109. Шепітько В.Ю. Криміналістика: Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український) / За ред. акад. НАН України В.Я. Тація. – Харків: Право, 2001. – 560 с.

копіювання підпису (застосування фільтрованих ультрафіолетових променів). Правила оформлення фототаблиць.

Фотографування підчисток (при наскісному освітленні вдавнених штрихів на лицевій або зворотній стороні документа; посилення барвнику штрихів на фрагментах документа, який прилягав до вилученого тексту; посилення контрасту залишків підчищених штрихів при використанні відповідних світлофільтрів та контрастних фотоматеріалів). Використання світлофільтрів СЗС-10 /16,18, 21, 22/.

Дослідження дописок та інших змін у документах з використанням хімічних речовин, інфрачервоних променів тощо.

Дослідження витравлених та змитих записів з використанням світлофільтрів та кольоророздільної фотозйомки, водяної пари або аміаку, парів соляної кислоти, ультрафіолетових променів тощо.

Особливості дослідження змитих текстів з використанням контрастуючої фотозйомки та зйомки документа у світлі, що проходить крізь нього.

Фотографування штрихів чорнил, олівців та визначення послідовності їх нанесення на документ.

Правила оформлення фототаблиць до висновку експерта.

Фотографування витравлених штрихів у контрастному режимі зйомки та із застосуванням світлофільтрів ЖС-4, ЖС-11 та ЖС-12.

Фотографування невидимих штрихів у відбитих ультрафіолетових променях із застосуванням комбінації фільтрів УФС-2 та СС-8.

Виявлення та фіксація текстів, написаних невидимим чорнилом із застосуванням контрастуючої фотозйомки на лицевій або зворотній стороні документа, а також фотозйомки у світлі, що проходить крізь нього. Виявлення змитих текстів дифузно-копіювальним методом.

Виявлення залитих (закреслених) записів. Фотографування із застосуванням різноманітних світлофільтрів. Фотографування із застосуванням інфрачервоних променів та інфрачервоної люмінесценції (світлофільтри СЗС-10, 21, КС-17, 18, 19).

Фотографування у світлі, що проходить крізь документ.

Фотографування вицвілих текстів з використанням фізико-хімічних методів дослідження. Особливості застосування зйомки із світлофільтрами; зйомки у наскісному світлі; зйомки картини видимої та інфрачервоної люмінесценції, дифузно-копіювальний метод тощо.

Фотографування залитих та замазаних текстів.

Фотографування спалених документів (фотозйомка у наскісному світлі, інфрачервоних променях, кольоророздільна фотозйомка тощо).

Фотографування записів, утворених вдавненими штрихами на документах (фотозйомка у направленому та наскісному світлі, з використанням освітлювача ОІ-19).

Фотографування у направленому світлі, яке утворює світлотінь у заглиблених слідах.

Особливості фотографування при односторонньому боковому освітленні, а за наявності вдавнених штрихів – при послідовному освітленні з двох сторін (використання спеціальних приладів з рухомим освітлювачем, що

обертається по колу).

Фотографування текстів, які погано видно на копіювальному папері.

Правила фотографування вдавнених слідів, що залишилися після виконання підпису без попередньої підготовки.

3. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК КУРСАНТІВ

Протягом навчального семестру при засвоєнні спеціального курсу „Науково-дослідна фотографія” з метою якісного контролю теоретичних знань курсантів передбачено проміжне тестування.

Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання курсантами контрольних робіт за тематикою спецкурсу.

Спеціальний курс завершується складанням заліку за білетами. Структура білета передбачає:

- два теоретичні питання з усіх тем, передбачених програмою;
- практичне завдання.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Протягом всього часу відведеного на вивчення спеціального курсу „Науково-дослідна фотографія” курсанти активно залучаються до самостійної роботи, яка передбачає: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, вивчення окремих тем та питань, що винесені на самостійне опрацювання; підготовку звітів по відповідних темах; опрацювання нормативно-правових актів з метою вивчення їх змісту; ознайомлення з матеріалами експертної практики; виконання індивідуальних завдань, що передбачають роботу з додатковими джерелами та матеріалами для поглибленого засвоєння теоретичного матеріалу; підбір матеріалів за заданими темами, їх аналіз, творче опрацювання з професійної точки зору, аналіз та оцінку правових норм, виявлення прогалин та суперечностей в законодавстві та практиці, його застосування, систематизація навчального матеріалу перед заліком.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – Одеса: РІНО, 1996. – 64 с.
2. Кримінальний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2001. – 144с. – (Бібліотека офіційних видань). – ISBN 966-611-098-9.
3. Кримінально-процесуальний кодекс України: станом на 1 грудня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.

76. Иофис Е.А. Техника фотографии. – М., 1973.
77. Ищенко Е.П. Криминалистическая фотография и видеозапись: Учебно-практическое пособие / [Ищенко Е.П., Ищенко П.П., Зотчев В.А.]; под ред. проф. Е.П. Ищенко. – М.: Юрист, 1999. – 438 с.
78. Клаусс Г. Применение светофильтров в фотографии / Г. Клаусс, Г. Мойзель. – М., 1983.
79. Краткий справочник фотолобителя. Сост. Н.Д. Панфилов и А.А. Фомин. – М., 1985.
80. Крылов И.Ф. В мире криминалистики. – Л., 1989.
81. Мешков В.В. Основы светотехники. – М., 1979. – Вып.2. – Ч.1.
82. Плужников Б.Ф. Особые приемы фотографии. – М., 1976.
83. Полевой Н.С. Криминалистическая кибернетика. – М., 1989.
84. Разумов Э.А. Осмотр места происшествия: Методика и практика / Э.А. Разумов, Н.П. Молибога. – К.: РИО МВД Украины., 1994. – 672 с.
85. Русинов М.М. Техническая оптика. – Л., 1979.
86. Смородин В.О. Цікава фотографія. – К., 1976.
87. Соловьев С.М. Инфракрасная фотография. – М., 1960.
88. Стародуб Д.О. Азбука фотографии. – К., 1987.
89. Стародуб Д.О. Азбука фотографии. – М., 1990.
90. Сегай М.Я. Современные возможности судебных экспертиз в свете достижений науки и техники. – К., 1987.
91. Судебная фотография. /Учебное пособие под ред. А.В. Дулова. – Минск, 1998. – Вып.2.
92. Федин Л.А., Барский И.Я. Микрофотография. – Л., 1971.
93. Фомина Т.И. Работа фотолаборанта. – М., 1980. – Вып.2.
94. Хеймен Р. Светофильтры. – М., 1988.
95. Шашлов Б.А. Теория фотографических процессов. – М., 1981.
96. Шахрова М.М. Общий курс фотографии. – К., 1979. – Вып.2.
97. Щепанский Г.В. Техника фотографии. – М., 1987.
98. Чудновский И.Я. Фотографирование с лампой вспышкой. – К., 1987.
99. Ковальов К.М. Застосування фото- та відеозйомки при проведенні огляду місця події: Методичний посібник / [Ковальов К.М., Чашницька Т.Г., Нізовцев Ю.Ю.]; ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2006.
100. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: Наук.-практ. посібник / За ред. Н.І. Клименко. – К.: Хрінком Інтер, 2005.
101. Кофанов А.В. Судова (криміналістична) фотографія / А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський. – К., 2006. – 389 с. – ISBN 966-8767-24-1.
102. Криміналістична техніка: Навч. посібник / Кол. авторів.; за ред. А. В. Кофанова, К.: „КІЙ”. – 2006. – 456.
103. Воробей О.В. Техніко-криміналістичне дослідження документів / [Воробей О.В., Мельников І.М., Волошин О.Г.]. – К., 2008.

5.5. Словники та довідники

104. Криминалистическая энциклопедия: справ. пособие для курсантов, слушателей и преподавателей учеб. заведений МВД, адъюнктов, докторантов, науч. сотрудников и практ. работников ОВД / Рафаил

47. Кондратьев Я.Ю. Научное обеспечение борьбы с преступностью / Кондратьев Я.Ю., Ищенко А.В., Иерусалимов И.О. – К., 2002.

5.4. Навчальні посібники та науково-методичні статті

48. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. – М., 1982.
49. Алликвез К.А. Об экспозиции в фотографии. – М., 1981.
50. Алексеева Н. В. Цветной фильм / Н.В. Алексеева, Л.Ф. Артюшин. – М., 1981.
51. Артюшин Л.Ф. Основы воспроизведения цвета в фотографии, кино и полиграфии. – М., 1970.
52. Артюшин Л.Ф. Цветная фотография. – М., 1986.
53. Барщевский Б.У. Объемная фотография / Б.У. Барщевский, Б.Т. Иванов. – М., 1970.
54. Бастанов В.Г. 300 практических советов. /Справ. пособие. – М., 1989. – Вып.3.
55. Башкатов В.К. Судебно-фотографическая экспертиза / Учебное пособие. – М., 1980.
56. Белкин Р.С., Винберг А.И. Криминалистика и доказывание. – М., 1969.
57. Блейкер А. Применение фотографии в науке. – М., 1980.
58. Бунимович Д.З. Краткий курс фотографии. – М., 1975. – Вып.2.
59. Бунимович Д.З. Практическая фотография. – М., 1979. – Вып.3.
60. Биленчук П.Д. Применение современных физических методов исследования для решения поисковых задач в криминалистической практике / П.Д. Биленчук, Н.В. Перебитюк. – К., 1993.
61. Биленчук П.Д. Фиксация результатов осмотра места происшествия / П.Д. Биленчук, А.С. Ермаков. – К., 1981.
62. Вартанов А.С. Фотография: документ и образ. – М., 1983.
63. Вартанов А.С., Луговьер Д.А. Учись фотографировать. – М., 1988.
64. Власенко В.И. Техника объемной фотографии. – М., 1978.
65. Волосов Д.С. Фотографическая оптика / Теория, основы проектирования, оптич. характеристики. – М., 1978. – Вып. 2.
66. Воскресенский П.И. Техника лабораторных работ. – М., 1973.
67. Гибсон Х. Фотографирование в инфракрасных лучах. – М., 1982.
68. Гончаренко В.И. Научно-технические засоби в роботі слідчого. – К., 1974.
69. Горбатов В.А. Цветная фотография / В.А. Горбатов, Э.Д. Тамицкий. – М., 1979.
70. Горбатов В.А. Фотография / В.А. Горбатов, Э.Д. Тамицкий. – М., 1985.
71. Готлоп Ф. Практика профессиональной фотографии. – М., 1981.
72. Громович Г.И. Научно-технические средства: современное состояние, эффективность использования в раскрытии и расследовании преступлений. – Минск 1989.
73. Джеймс Т.Х. Теория фотографического процесса. – Л., 1980.
74. Дитлов А.С. Спутник фотолюбителя. – Минск, 1974.
75. Железняк А.С. Материальные следы – важный источник криминалистической информации. – Омск, 1975.

4. Про міліцію: Закон України. За станом на 17 червня 2005р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 35с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-385-6.
5. Про прокуратуру: Закон України За станом на 10 травня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 30с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-378-3.
6. Про судову експертизу: Закон України Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 25 лютого 1994 р.: Із змінами та доп. станом на 1 січня 2004 р. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2004. – 10с. – ISBN 966-313-074-1.
7. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України. За станом на 1 березня 2004 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 19с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-287-6.
8. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України За станом на 26 травня 2006 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 29с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-473-9.
9. Про статус суддів: Закон України За станом на 30 липня 2003 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське видавництво, 2003. – 23с. – (Серія „Закони України”). – ISBN 966-611-241-8.
10. Науково-практичний коментар до Закону України „Про адвокатуру”. Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність : [Зб. нормат. актів] / Т.В.Варфоломєєва, С.В.Гончаренко; [Шеф-ред. В.С.Ковальський]; Акад. адвокатури України. – К., 2003. – 430, [1] с. – (Настільна книга адвоката).
11. Законодавство України про боротьбу з корупцією / [уклад. Ю. Б. Іванов] – Вид. 4-е, зі змінами та допов. – Х.: Одиссей, 2008. – 479 с.: іл., табл. – (Серія „Закони України”).
12. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30 травня 1997 р. № 8.
13. Про Концепцію розвитку системи МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.96. № 456.
14. Про утворення Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.98. № 617.
15. Про невідкладні заходи щодо вдосконалення структури і організації діяльності органів слідства в системі МВС України: Наказ МВС України від 25.11.92. № 745.
16. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 25.03.93. № 164.
17. Про організацію роботи органів внутрішніх справ щодо розкриття злочинів: Наказ МВС України від 18.10.93. № 701.
18. Про затвердження Інструкції про формування, ведення і використання

криміналістичних обліків Криміналістичного центру МВС України: Наказ МВС України від 14.01.94. № 190.

19. Про внесення змін та доповнень до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 25.03.93. № 64: Наказ МВС України від 03.09.96. № 635.
20. Про затвердження Положення про кримінальну міліцію України: Наказ МВС України від 26.01.97. № 62.
21. Про заходи щодо підвищення рівня техніко-криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів: Наказ МВС України від 21.02.98. № 118.
22. Про затвердження Положення про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, штатів цього Державного центру, Типового положення про науково-дослідний експертно-криміналістичний центр при ГУ МВС України в Криму, м. Києві та Київській області, УМВС України в областях, м. Севастополі та на транспорті, а також Типової структури цього центру: Наказ МВС України від 18.01.99. № 30.
23. Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичних підрозділів органів внутрішніх справ МВС України: Наказ МВС України від 30.08.99. № 682.
24. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну, екзаменаційні комісії та персональний складу Експертно-кваліфікаційної комісії МВС України: Наказ МВС України від 30.08.99. № 685.
25. Про заходи щодо виконання Державної програми боротьби зі злочинністю: Наказ МВС України від 28.08.93. № 536.

5.2. Підручники

26. Криминалистика: [Учебник для вузов] / Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р.; за ред. Белкина Р.С. – М.: Норма, 1999. – 990с. – ISBN 5-89123-302-9. – ISBN 5-86225-949-X.
27. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. Р. С. Белкина. – М.: НОРМА – ИНФРА – М., 2000. – 990 с.
28. Криминалистика: [Учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. „Юриспруденция”] / Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р.; за ред. Белкина Р.С. – М.: НОРМА (Издательская группа НОРМА - ИНФРА-М), 2002. – 971с.
29. Криминалистика: Учебник для юрид. вузов МВД СССР / Высшая школа МВД СССР / [Аханов В. С., Белкин Р. С., Зуйков Г. Г. и др.]; под ред. Р.С. Белкина, Г.Г. Зуйкова. – М.: Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел, 1969. – 375с.
30. Криминалистика: Учебник для юрид. вузов МВД СССР / Высшая школа МВД СССР / [Белкин Р. С., Гинзбург А. Я., Дубровицкая Л. П. и др.]; под ред. Р.С. Белкина, Г.Г. Зуйкова. – М.: Научно-исследовательский и редакционно-издательский отдел, 1969. – 478с.

31. Белкин Р. С. Криминалистика: Учебный словарь-справочник. – М.: Юрист, 1999. – 268с. – (Institutiones). – ISBN 5-7975-0230-5.
32. Криминалистика: Учебник для студ. вузов, для образовательных учреждений высшего проф. образования МВД России / [Волынский А. Ф., Аверьянова Т. В., Александрова И. Л. и др.]; под ред. А. Ф. Волынского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 615с. – ISBN 5-238-00083-9. – ISBN 5-238-00083-9.
33. Криминалистика: Краткая энциклопедия / Р.С. Белкин (авт.-сост.). – М.: Большая Рос. энциклопедия, 1993. – 111с. – ISBN 5-85270-088-6.
34. Криміналістика: Підручник / [Біленчук П.Д., Дубовий О.П., Салтевський М.В., Тимошенко П.Ю.]; за ред. Біленчука П.Д. – К., 1998.
35. Криминалистическая техника: Учебник / Антонов В и др. – М., – Юрлитинформ. – 2001. – 608 с.
36. Біленчук П.Д. Криміналістика: Підручник / Біленчук П.Д., Лисиченко В.К., Клименко Н.І. – К.: Атака, 2000.

5.3. Бібліографія

37. Рахлевский В.А. Библиографический справочник диссертаций на соискание ученой степени кандидата и доктора юридических наук / В.А. Рахлевский, К.Г. Борисов; под ред. В.М. Чхиквидзе. – Душанбе, 1965.
38. Штейнгауз М.С. Библиографический указатель литературы по советской криминалистике и судебной экспертизе за 1961-1968 гг. /Под ред. Н.А. Новоселовой: Кн. 1. Криминалистика и судебная экспертиза.- Минск, 1970; Кн. 2. Криминалистическая техника. – Минск, 1971; Кн. 3. Судебная экспертиза. – Минск, 1973.
39. Папакуль А.Б. Библиографический указатель научных работ сотрудников Литовского НИИСЭ. / А.Б. Папакуль, Л.Б. Пяркумене. – Вильнюс, 1971.
40. Юзефович В.Г. Библиографический указатель научных работ сотрудников Киевского НИИСЭ / В.Г. Юзефович, Н.И. Ильницкая. – К., 1973.
41. Бахин В.П. Вопросы криминалистики и судебных экспертиз в диссертационных исследованиях / В.П. Бахин, А.В. Ищенко. – К., 1988.
42. Бахин В.П. Библиографический указатель диссертаций по криминалистике / Бахин В.П., Викторова Е.Н., Ищенко А.В. – М., 1989.
43. Базанова И.Ф. Историческое развитие и некоторые современные проблемы судебной фотографии: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – Л.: ЛГУ, 1969. – 16 с.
44. Бірюков В.В. Використання комп'ютерних технологій для фіксації криміналістично значимої інформації у процесі розслідування: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – К.: НАВСУ, 2001. – 20 с.
45. Ищенко А.В. Криминалистическое обеспечение борьбы с преступностью (Диссертации криминалистов, защищенные в специализированных ученых советах Украины) / Ищенко А.В., Ищенко Н.Д., Иерусалимов И.А. – К., 1997.
46. Бахин В.П., Ищенко А.В. Вопросы криминалистики и судебных экспертиз в диссертационных исследованиях. – К., 1988.